

Warszawa, dnia 04.07.2005r.

WKZ D. 41140-5/ 723/2005

DECYZJA NR 1263/05

w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 7 pkt. 1, art. 8, art. 9 ust. 1 i ust. 2, art. 94 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568) w trybie art. 49 i art. 104 kpa, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie

orzeka:

1. wpisać do rejestru zabytków województwa mazowieckiego

**Pozostałości układu urbanistycznego historycznego centrum Raszyna (gmina Raszyn, powiat pruszkowski)
W skład którego wchodzi:**

1. zespół austerii wraz z wewnętrznym dziedzińcem i murami go wydzielającymi
 - budynek zajazdu
 - stajnia
 - wozownia
 - kramy
 2. budynek poczty
 3. kościół parafialny
 4. plebania
 5. budynek d. szkoły
 6. pozostałości placu rynkowego (zawierające się pomiędzy jezdnią Alei Krakowskiej a linią zabudowań zachowanej, zachodniej pierzei placu)
 7. część historycznego traktu (utrwalony w przebiegu ulicy C. Godebskiego)
2. W celu ochrony wartości widokowych elementów wymienionych w punkcie 1, stanowiących układ urbanistyczny, oraz ich ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych wyznacza się strefę otoczenia
 3. Niniejszym wpisem obejmuje się obszar otoczenia położony w granicach oznaczonych na załączonym planie linią w kolorze zielonym. Przebieg granic wyznaczają: od płn. linia rzeki Raszynki, od wschodu zasięg występującego zagospodarowania, od południa i zachodu linia grobli. Załącznik graficzny stanowi integralną część niniejszej decyzji.
 4. Niniejsza decyzja nie obejmuje obiektów uprzednio wpisanych do rejestru zabytków, decyzjami ostatecznymi: budynku ratusza (tj. austerii, decyzja z dnia 07.05.1962, nr rejestru 1097/743), kościoła parafialnego (wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50m., dec. z dnia 03.05.1965 nr rej. 1096/712) oraz plebanii (dec. z dnia 03.07.1989, nr rej. 1387)

Uzasadnienie

Dnia 14 stycznia 2005r. roku Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie wszczął z urzędu postępowanie o wpis do rejestru zabytków pozostałości układu urbanistycznego historycznego centrum Raszyna.

Teren wskazany niniejszą decyzją obejmuje zachowany fragment wartościowego układu przestrzennego z zespołem dawnych zabudowań wraz z ich otoczeniem. Jest świadectwem podejmowanych prób urbanizacji Raszyna - osady należącej pierwotnie do majątku Falenty.

W latach 1784 -1790 ówczesny właściciel Raszyna, warszawski bankier, Piotr Tepper starszy, wraz ze swoim siostrzeńcem Piotrem Tepperem młodszym, podjął starania rozbudowy i rozwoju gospodarczego miejscowości, budując zespół austerii (zwanej też ratuszem), pocztę oraz kramy. Budynki te utworzyły zachodnią pierzeję - zachowaną do dziś -

nowopowstałego placu rynkowego, w kształcie zbliżonym do prostokąta, usytuowanego w oparciu o istniejący stary trakt, prowadzący na południe do Krakowa i Wrocławia. Projekt regulacji i zabudowań, utrzymanych w jednolitej stylistyce klasycystycznej, jest dziełem Szymona Bogumiła Zuga. W/w zabudowania łącznie z pozostałymi obiektami – młynem, kuźnią, budynkami mieszkalnymi oraz plebanią i budynkiem przebudowanego wówczas, siedemnastowiecznego kościoła parafialnego – złożyły się na kompleksową i jednolitą zabudowę ówczesnego centrum Raszyna, stanowiąc jedną z czołowych realizacji klasycystycznych w Polsce przełomu XVIII i XIX w. Cechą charakterystyczną założenia było zaprojektowanie luźnej, w przeważającej mierze drewnianej, zabudowy usytuowanej po stronie wschodniej i południowej placu rynkowego zestawionej ze zwartą, "miejską" zabudową pierzei zachodniej i północnej.

Projekt Sz. B. Zuga zakładał połączenie wszystkich osad majątku (Falenty Wielkie, Falenty Małe, Raszyn, Puchały) szerokimi alejami. Droga prowadząca na zachód, w kierunku Puchał, rozpoczynała swój bieg z dziedzińca austerii (wskazane byłoby wyakcentowanie jej przebiegu). Główne osie kompozycyjne, zbiegające się prostopadłe, posiadały zamknięcia w postaci dominant: założenia pałacowego w Falentach, folwarku w Puchałach i zabudowy rynku w Raszynie.

W latach 1818 – 24 wytyczono nowy przebieg traktu prowadzącego z Warszawy na południe, co wpłynęło niekorzystnie na urbanistykę miejscowości (przecięcie północno – wschodniego narożnika rynku, a tym samym odcięcie zabudowań plebanii od budynku kościoła oraz likwidację zabudowy wschodniej pierzei rynku). Plac rynkowy, z czasem przekształcony w skwer, uzyskał obecny trójkątny kształt. Zabudowa powstająca w kolejnych latach koncentrowała się odtąd wzdłuż nowego traktu (ob. Aleja Krakowska) powodując oddalanie się centrum miejscowości od swego historycznego ośrodka. W miejscu wcześniejszego, drewnianego obiektu, usytuowanego kalenicowo do ulicy C. Godebskiego, powstał – na przełomie XIX i XX w. – budynek szkoły, obecnie pełniący funkcję przedszkola.

Zasięg obszaru wskazanego niniejszą decyzją wytyczono w oparciu o granice czytelne w terenie tj. od północy wyznaczone linią rzeczki Raszynki, a od zachodu i południa przebiegiem grobli (rezerwat faunistyczny Stawy Raszyńskie). Za wschodnią granicę przyjęto zasięg występującego zagospodarowania terenu. Ewentualne, nowe zagospodarowanie otoczenia chronionego układu urbanistycznego wraz z zabytkowymi budynkami ma zasadniczy wpływ na utrzymanie walorów przestrzennych określonych pierwotnym projektem założenia. Układ urbanistyczny historycznego centrum Raszyna został oparty na prezentacji dominant (budynku austerii i kościoła) wylaniających się od strony wjazdu z Falent, jak i Warszawy. Strefa otoczenia ma na celu zapewnienie możliwości kształtowania właściwego, współczesnego zagospodarowania, pozwalającego na utrzymanie prawidłowej ekspozycji zachowanego zespołu.

Pozostałości układu urbanistycznego dawnego centrum Raszyna, z uwagi na walory artystyczne, historyczne i naukowe, są obiektem zabytkowym w rozumieniu art. 3 pkt. 12 i art. 6 pkt. 1b ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostają wpisane niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlegają, wraz z jego otoczeniem, ochronie prawnej.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom na podstawie art. 127 kpa odwołanie do Ministra Kultury, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129 § 2 kpa w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji.

NINIEJSZA DECYZJA PODLEGA OGŁOSZENIU W SPOSÓB ZWYCZAJOWO PRZYJĘTY W DANEJ MIEJSCOWOŚCI, NA PODSTAWIE ART. 49 KPA ORAZ ART. 94 USTAWY O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECIE NAD ZABYTKAMI (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568)

UWAGA! NUMER REJESTRU NADAWANY JEST PO UPRAWOMOCNIENIU SIĘ NINIEJSZEJ DECYZJI.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Kopia mapy ewidencyjnej
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru

OTRZYMUJĄ:

1. Wójt Gminy Raszyn
05-090 Raszyn, ul. Szkolna 2
2. Proboszcz parafii w Raszynie
05-090 Raszyn, Al. Krakowska 6
3. Starostwo Powiatowe w Pruszkowie
05-800 Pruszków, ul. Drzymaly 30
4. Wojewódzki Konserwator Przyrody
00-950 Warszawa, Pl. Bankowy 3/5
5. 4xWUOZ a/a (teczka obiektu, nr rejestru, KW, kataster)

DO WIADOMOŚCI:

1. Stowarzyszenie Życie Raszyńskie
05-090 Raszyn, ul. Poniatowskiego 17

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

mgr Ryszard Głowacz

06.07.2005r.
SPECIALISTA
ds. Inwestycji

Włodzimierz Tomaszewski

2

Za zgodność z oryginałem

data 1.01.2005 podpis

OPRACOWAŁA: SYLWIA TEOFILUK TEL. 828 58 05

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO DECYZJI WKZ NR 1263/2005 Z DNIA 04.07.2005R.

Wpisującej do rejestru zabytków:

Pozostałości układu urbanistycznego historycznego centrum Raszyna (gmina Raszyn, powiat pruszkowski)

zabytkowe obiekty
granicę otoczenia

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE

Stawy rybne „Błuz Falenty

województwo mazowieckie
powiat pruszkowski
gmina Raszyn
ul. Białogłowa 1042
40-000 Pruszków
SCALA 1:500
14.07.07
20.10

WOJEWÓDZKI KONSERWATOR
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

mgr Ryszard Głowacz

1. austeria, nr rej. 1097/743
2. stajnia
3. wozownia
4. kramy
5. poczta
6. kościół parafialny, nr rej. 1096/712
7. plebania, nr rej. 1387
8. przedszkole

Za zgodność z oryginałem

data 14.07.2008 podpis [signature]